

СИНДИКАТ РАДНИКА У ПРОСВЕТИ СРБИЈЕ

СРП

БЕОГРАД, Дечанска 14/5; тел/факс: 011/3236-259, 025/420-093

Е-mail: sob@beograd.com, sindiso@sbb.rs

*Сви заслужују квалитетно образовање...
Тренутно је изостављено 75 милиона деце
и 774 милиона одраслих*

ПРВИ ЦИЉ: ОБРАЗОВАЊЕ ЗА СВЕ

Милиони су изостављени

Интернационала образовања упозорава да данас само најсиромашнији нису укључени у образовање као и на то да је управо најсиромашнијима потребна помоћ како би уопште и имали шансу да уче. Образовање је императив за укидање сиромаштва и најбржи пут за излазак из беде. Знано је да када појединци имају шансу да стекну основне животне вештине и знања и да се описмене, економија расте брже и смањује се стопа сиромаштва. Елем, људи који заврше школе способнији су да зараде новац и издржавају своје породице. Познато је да:

- једна година основног образовања повећава, наднице запосленима од 5% до 15%, било за дечаке или девојчице
- за сваку завршену годину средњег образовања, наднице појединаца расту од 15% до 25%
- не постоји земља која је достигла континуирани и рапидни економски раст, а да пре тога нија обучила најмање 40% одраслих да знају да читају и пишу

Образовање је основа и за побољшање здравља, заустављање ширења **HIV/AIDS** и оно омогућава породицама да се снажније боре са болестима. Стога подсећамо да:

- 7 милиона случајева **HIV/AIDS**-а може бити спречено у следећој деценији, ако се свако дете образује
- дете које је родила писмена мајка има 50% шансе да преживи 5 година

Образовање је основно људско право. Људска права су важна, свака особа се са њима рађа и она не могу да буду дата или одузета. Права су успостављена основним стандардима и без њих људи не могу живети достојанствено. Стога свако, без обзира где се налази и где живи, заслужује да добије шансу на квалитетно образовање. Већина људи без образовања данас живи у најсиромашнијим земљама света, где су људи искључени из система образовања, јер једноставно не могу деци да приуште трошкове школовања, ма колико год да износе школарине, одећа или уџбеници. Упозорава и чињеница да су многа деца искључена из школа из разлога што морају да раде да би издржавала своје породице или остају у кући да би се бринули о болесним члановима породице, као и да су у руралним областима многа деца изостављена јер нема доступних школа. Често су и приморана да напусте своје средине у потрази за мирним уточиштем, а забележени су и бројни случајеви да се деца приморавају да активно учествују у ратовима. Неповољно је и то што је у већини сиромашних земаља девојкама и женама ускраћена шанса да уче, јер су дечаки фаворизовани у случају када породице имају више деце различитог пола и не могу да школују сву своју децу.

Интернационала образовања и овим путем упозорава да:

- трећина све деце која не похађа школе су особе са инвалидитетом
- 60% од деце која не иду у школу су девојчице

- готово **250** милиона деце мора да ради како би помагала породици
- половина деце у свету која се не школује, живи у заједницама у којима се говори другачијим језиком од оног који се користи у школама

Када деца и успеју да се упишу у школу, често пута су неприродно великим одељењима у којима раде необучени и бедно плаћени наставници. Без подстицаја да остану упорни да се школују и уче, многа деца напуштају школе – у подсахарској Африци једно од троје деце које крене у школу никад не добије шансу да заврши чак ни основну школу, а велик број који заврши школу не наставља школовање на средњем нивоу. И оно што посебно брине јесте чињеница да у овом тренутку недостаје **18** милиона нових наставника како би се до **2015.** године реализовали Миленијумски развојни циљеви, а нарочито она два која су фокусирана на образовање:

- обезбедити да сви дечаки и девојчице заврше основну школу у целости
- елиминисати родну дискриминацију у основном и средњем образовању на свим нивоима образовања

Независни синдикат просветних радника Војводине и Синдикат радника у просвети Србије се придружују својим колегама широм света, који и овом приликом упозоравају на угроженост Миленијумских циљева, као и на угроженост циљева „Образовања за све“, који су установљени на Светском образовном форуму одржаном **2000.** године у Дакару и које је требало реализовати до **2015.** године:

- побољшати бригу о деци и омогућити укључивање деце у раном детињству у образовни систем
- обезбедити потпуно бесплатан приступ квалитетном основном образовању
- промовисати учење и животне способности младих и одраслих
- достићи ниво од **50%** писмености одраслих
- достићи родни паритет до **2005.** и родну равноправност у образовању до **2015.**
- побољшати све аспекте квалитетног образовања.

Напомињемо да је **180** земаља прихватило ове Циљеве како би сви, без обзира на околности, имали обезбеђено образовање, при чему су се најбогатије земље обавезале и гарантовале да ће омогућити „Образовање за све“, обезбеђујући помоћ најсиромашнијим земљама.

Међутим, стварност је другачија и напредак према овим циљевима је болан и спор процес, који према садашњим стопама раста неће бити достигнут ни у наредних **100** година, а камоли до циљане **2015.** године. Стога подсећамо да су:

- **94** земље изоставиле циљ о истом броју дечака и девојчица до **2005.**
- у жељи да достигну циљ да сви похађају основну школу до **2015.** године, **75** милиона деце требало је да крене у школе до **2009.** године
- најсиромашније земље света и даље чекају **9** милијардни **US\$** помоћи од најбогатијих земаља света, које су им неопходне да би могли омогућити образовање за све
- за „Образовање за све“ потребно је **16** милијарди **US\$**
- потребно је још **18** милиона наставника да свако дете добије квалитетно образовање.

Иако све ове цифре обесхрабрују, од циљева се не може одустати јер образовање нема алтернативу, јер једино квалитетно образовање омогућава излазак из беде, смањење јаза између заосталих и оних срећнијих друштва.

Београд, **13.04.2010.** год.

проф. Хаџи Здравко М. Ковач
генерални секретар СрпС

